

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 20 listopada 2014 r., w sprawie z powództwa M. A. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w (...) Spółce Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L., o wynagrodzenie za pracę, Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi odrzucił pozew w stosunku do ostatniego z wymienionych pozwanych.

W uzasadnieniu orzeczenia podniesiono, iż brak jest podstaw jurysdykcji krajowej w sprawie przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L..

Sąd wywiódł, iż jurysdykcja krajowa jest zaliczana do bezwzględnych przesłanek procesowych i warunkuje dopuszczalność rozpoznania sprawy przez sąd danego państwa. Skutki jej braku określone są w art.1099§1 kodeksu postępowania cywilnego (k.p.c.).

Ponadto Polskę obowiązuje rozporządzenie Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22 grudnia 2000 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U.U.E.L.2001.12.1). Stosowanie do punktu 8 ww. rozporządzenia spory prawne podlegające rozporządzeniu muszą mieć łącznik z terytorium jednego z Państw Członkowskich związanych tym rozporządzeniem. Wspólne przepisy o jurysdykcji powinny znaleźć zastosowanie wtedy gdy pozwany ma miejsce zamieszkania w jednym z tych Państw Członkowskich. Jurysdykcja oparta na łączniku miejsca zamieszkania powinna zostać uzupełniona jurysdykcją opartą na innych łącznikach, które powinny zostać dopuszczone ze względu na ścisły związek pomiędzy sądem a sporem prawnym lub w interesie prawidłowego wymiaru sprawiedliwości (punkt 12).

Zgodnie z art.2 ww. rozporządzenia osoby mające miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego mogą być pozywane niezależnie od ich obywatelstwa, przed sądy tego Państwa Członkowskiego. Dla celów stosowania rozporządzenia spółki i osoby prawne mają swoje miejsce zamieszkania w miejscu, w którym znajduje się ich statutowa siedziba lub ich główny organ zarządzający lub ich główne przedsiębiorstwo (art.60 ust.1 ww. rozporządzenia). Osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego, może być pozwana w innym Państwie Członkowskim jeżeli przedmiotem postępowania jest umowa lub roszczenia wynikające z umowy – przed sądem miejsca, gdzie zobowiązanie zostało albo miało być wykonane (art.5 ust.1 a). W sprawach dotyczących sporów wynikających z działalności filii, agencji lub innego oddziału – przed sądem, gdzie znajduje się filia, agencja lub inny oddział.

Jeden z pozwanych (...) Spółka Akcyjna z zarządem i radą nadzorczą w L. ma siedzibę we Francji. Z twierdzeń powoda wynika, iż był faktycznie zatrudniony przez ten podmiot i na jego rzecz wykonywał pracę na terenie Francji. Od pracowników (...) Spółki Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L. otrzymywał polecenia przewozu, zaczynał i kończył pracę na bazach pozwanego znajdujących się we Francji.

Zdaniem Sądu Rejonowego w tym stanie rzeczy brak jest podstaw do pozwania wskazanego podmiotu przed sądem polskim .

Zasady określenia jurysdykcji dla indywidualnych umów o pracę, określa art.19 ww. rozporządzenia. Zgodnie z brzmieniem art.19 pracodawca mający miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim może być pozwany przed sądy Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, lub w innym Państwie Członkowskim przed sądem miejsca w którym pracownik zazwyczaj świadczy pracę lub ostatnio zazwyczaj świadczył pracę, lub jeżeli pracownik zazwyczaj nie świadczy lub zazwyczaj nie świadczył pracy w jednym i tym samym państwie, przed sądem miejsca, w którym znajduje się albo znajdował się oddział, który pracownika zatrudnił.

Pozwany (...) Spółka Akcyjna w z zarządem i radą nadzorczą L. ma siedzibę we Francji. Powód twierdzi, iż pracę na rzecz tej spółki powód również wykonywał we Francji. Z odpisu z KRS nie wynika, aby druga z pozwanych spółek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. była oddziałem czy też filią francuskiego podmiotu (...) Spółki Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L.. (...)jest odrębnym od (...) Spółki Akcyjnej podmiotem gospodarczym i ma

swoją siedzibę w Polsce. Zatem zdaniem sądu powód powinien wytoczyć powództwo przeciwko (...) Spółce Akcyjnej przed właściwy sąd we Francji. Nie ma bowiem żadnego łącznika jurysdykcyjnego wskazującego na właściwość sądu krajowego – pozwany ma siedzibę we Francji i we Francji powód zazwyczaj wykonywał pracę.

Nadto Sąd wskazał, iż wbrew twierdzeniom powoda, pozwany (...) S.A. nie jest udziałowcem pozwanej (...), bowiem z załączonej kserokopii aktu notarialnego wynika, iż jedynym udziałowcem (...) Sp. z o.o. jest (...) Spółka Akcyjna w L. P. – B. Francja.

W ocenie Sądu I instancji podstaw do przyjęcia łącznika jurysdykcyjnego sądu krajowego nie można również wywodzić z treści art.6 ww. rozporządzenia, bowiem sprawa przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L. nie pozostaje w tak ścisłym związku ze sprawą przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością, że pożądane jest ich łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie w celu uniknięcia wydania w oddzielnych postępowaniach sprzecznych ze sobą orzeczeń. Przed właściwym sądem we Francji powód będzie mógł wykazać, iż zawarł umowę o pracę z (...) Spółką Akcyjną z zarządem i radą nadzorczą w L. i z tego tytułu dochodzić roszczeń związanych z zatrudnieniem. Natomiast przed sądem krajowym powód zmierza do wykazania, iż był pracownikiem oddelegowanym przez (...) (...)do pracy w (...) Spółce Akcyjnej i z tego tytułu domaga się wyrównania wynagrodzenia od pracodawcy.

Zdaniem Sądu, w sprawie przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L. nie ma zatem żadnego łącznika (obywatelstwa, miejsca zamieszkania – siedziby spółki, miejsca wykonywania pracy), który uzasadniałby właściwość sądu krajowego. Nie istnieje też żaden przepis prawa polskiego, prawa jednolitego lub prawa międzynarodowego, który przyznawałby jurysdykcję sądom krajowym. Powód nie wykazał również, iż została zawarta umowy prorogacyjna. W niniejszej sprawie nie mają również zastosowania przepisy działu VII Rozdziału 1 kodeksu postępowania cywilnego (art.505¹⁵ i następne k.p.c.) dotyczące europejskiego postępowania nakazowego i Rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 parlamentu europejskiego i rady z dnia 12 grudnia 2006 roku ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty, gdyż w stosunku do pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L. brak jest jurysdykcji krajowej.

Wobec powyższego na podstawie art.1099§1 k.p.c. Sąd odrzucił pozew przeciwko temu podmiotowi.

Zażalenie na powyższe orzeczenie wniósł powód zarzucając naruszenie prawa materialnego poprzez błędna wykładnię i niewłaściwe zastosowanie przepisów :

1. art. 5 pkt. 3 Rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22-12- 2000 r. o czynie niedozwolonym lub podobnym do niedozwolonego albowiem w tej sprawie (w tych sprawach) mamy do czynienia z takim czynem wobec naruszenia art. 8, 78 § 1 i 80 kp i 218 kk, a także art. L. 8211-1 (przepis karny) francuskiego prawa pracy

2. art. 5 pkt. 5 Rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22-12- 2000 r. mówiący o filiach, agencjach lub innych oddziałach, gdyż w niniejszej sprawie nie może być kwestionowany fakt występowania pozwanej (...) Sp. z o. o. jako filii, agencji czy też innego oddziału firmy (...) z siedzibą w(...) A. T. (...) L. albowiem jest ona, za pośrednictwem firmy (...) SA((...)), 100 % udziałowcem pozwanej (...) Sp. z o. o.

3. art. 19 pkt. 2 lit. b) Rozporządzenia Rady (WE) nr 44/2001 z dnia 22.12.2000 r. odnoszącym się bezpośrednio do stanu faktycznego sprawy, gdyż powód nie świadczył pracy w jednym i tym samym państwie (umowa o pracę - cała (...)) a zatrudniała go polska firma.

4. art. 1103(7) pkt.1 do 4 KPC bowiem pozwana wypłacała powodowi, za pośrednictwem pozwanej (...), wynagrodzenie za pracę w Polsce i to na podstawie umowy o pracę w Rzeczypospolitej Polskiej zawartej. Pozwana (...) S.A. posiada w Polsce oddział i majątek. Oddział to pozwana (...) a majątek to aktywa tej firmy będące w 100 % aktywami pozwanej (...) S.A., a w istocie pozwanej (...) S.A.

W uzasadnieniu swego stanowiska skarżący wskazał, iż (...) Spółka Akcyjna w L. P. – B. Francja jest jedynym współnikiem (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. o czym świadczy umowa tej spółki. Podniósł, iż powyższe potwierdza ściśle powiązanie (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. z (...) S.A.

Z uwagi na powyższe skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i prowadzenie postępowania także przeciwko firmie francuskiej (...) Spółce Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L. oraz francuskiej firmie (...) SA, Q. Des P. (...) B..

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Brak jurysdykcji krajowej w sprawach z zakresu prawa pracy podlega ocenie na podstawie przepisów rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/01 z dnia 22 grudnia 2000 r. w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych (Dz.U.U.E.L.2001.12.1), a dopiero wówczas, gdy akt ten nie może być stosowany, jurysdykcje sądów polskich określają umowy międzynarodowe albo przepisy Kodeksu Postępowania cywilnego (post. SN z 30.10.2012 r. II PK 77/12 OSNP 2013/19-20/228, OSP 2014/4/38).

Nie sposób zgodzić się ze skarżącym, iż w przedmiotowej sprawie Sąd Rejonowy nieprawidłowo uznał, iż na podstawie przepisów Sekcji 2, art. 5 pkt 3 i 5 powołanego rozporządzenia brak było podstaw do stwierdzenia jurysdykcji krajowej sądu w Polsce.

Zgodnie z powołanym przez skarżącego przepisem osoba, która ma miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego, może być pozwana w innym Państwie Członkowskim:

- jeżeli przedmiotem postępowania jest czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z takiego czynu - przed sąd miejsca, gdzie nastąpiło lub może nastąpić zdarzenie wywołujące szkodę (pkt. 3)
- w sprawach dotyczących sporów wynikających z działalności filii, agencji lub innego oddziału - przed sąd miejsca, gdzie znajduje się filia, agencja lub inny oddział;

Niemniej jednak czego nie zauważa już żalący, że zgodnie z Sekcją 5 art. 18 jeżeli przedmiotem postępowania jest indywidualna umowa o pracę lub roszczenia z indywidualnej umowy o pracę, jurysdykcję określa się według niniejszej sekcji, bez uszczerbku dla art. 4 i art. 5 pkt 5.

Pracodawca mający miejsce zamieszkania w Państwie Członkowskim może być pozwany:

- 1) przed sądy Państwa Członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania; lub
- 2) w innym Państwie Członkowskim
 - a) przed sąd miejsca, w którym pracownik zazwyczaj świadczy lub ostatnio zazwyczaj świadczył pracę; lub
 - b) jeżeli pracownik zazwyczaj nie świadczy lub zazwyczaj nie świadczył pracy w jednym i tym samym państwie - przed sąd miejsca, w którym znajduje się albo znajdował się oddział, który pracownika zatrudnił (art. 19).

Zgodnie z wyrokiem Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 maja 2008 r. C- 462/06 ((...)/1- (...).eur-lex.europa.eu, (...)/1- (...)) zarówno z art. 18 ust. 1 rozporządzenia, jak i wykładni językowej sekcji 5 tego rozporządzenia wynika, że Sąd właściwy do rozstrzygania sporów dotyczących indywidualnych umów o pracę musi zostać wyznaczony zgodnie z zasadami ustalania jurysdykcji przewidzianymi w tej sekcji, zasadami, które z uwagi na swój szczególny i wyczerpujący charakter nie mogą być zmieniane lub uzupełniane przez inne zasady ustalania jurysdykcji określone w tym samym

rozporządzeniu, z zastrzeżeniem przypadków, w których bezpośrednio odwołuje się do takich samych zasad sama ta sekcja.

W związku z powyższym powołanie się przez skarżącego na art. 5 pkt 3 nie może być skuteczne. Powód wywodzi swe roszczenia przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L. ze stosunku pracy. Przedmiotem postępowania nie jest czyn niedozwolony lub czyn podobny do czynu niedozwolonego albo roszczenia wynikające z takiego czynu, choćby prawidłowość wykonania zobowiązania wynikającego rzekomo z zawartego przez strony stosunku prawnego-stosunku pracy budziła wątpliwości. Przedmiotem postępowania jest, zgodnie z wolą powoda, wynagrodzenie za pracę. Z tych też względów w żadnym razie przepis ten nie może stanowić podstawy jurysdykcji krajowej w niniejszym procesie.

Z tych samych względów pracownik nie może powołać się na art. 6 pkt. 1 rozporządzenia zgodnie, z którym osoba mająca miejsce zamieszkania na terytorium Państwa Członkowskiego może być również pozwana: jeżeli pozywa się łącznie kilka osób - przed sąd miejsca, w którym ma miejsce zamieszkania jeden z pozwanych, o ile między sprawami istnieje tak ścisła więź, że pożądane jest ich łącznie rozpoznanie i rozstrzygnięcie w celu uniknięcia wydania w oddzielnych postępowaniach sprzecznych ze sobą orzeczeń. Jak bowiem podniósł Trybunał Sprawiedliwości w cytowanym powyżej rozstrzygnięciu zasada jurysdykcji szczególnej przewidziana w art. 6 pkt 1 rozporządzenia nie może mieć zastosowania w sporze wchodzącym w zakres rozdziału II sekcji 5 tego rozporządzenia, dotyczącego norm jurysdykcyjnych mających zastosowanie w sprawach indywidualnych umów o pracę. Co się tyczy kwestii dokonania wykładni art. 6 pkt. 1 w taki sposób, by jedynie pracownik miał możliwość powoływania się na ten przepis, to stwierdzić należy, iż byłaby ona sprzeczna zarówno z brzmieniem tego przepisu, jak i przepisów rozdziału II sekcji 5 rozporządzenia. Przekształcenie bowiem przez sąd wspólnotowy zasad jurysdykcji szczególnej, których celem jest ułatwienie prawidłowego administrowania wymiarem sprawiedliwości w zasady jurysdykcji jednostronnej, chroniące stronę uważaną za słabszą, wykraczałoby poza równowagę interesów, którą prawodawca wspólnotowy ustanowił w ramach obowiązującego porządku prawnego. Ponadto wykładnię taką trudno byłoby pogodzić z zasadą bezpieczeństwa prawnego, stanowiącą jeden z celów rozporządzenia i wymagającą w szczególności, aby wykładni norm jurysdykcyjnych dokonywać w sposób zapewniający wysoki stopień przewidywalności. W związku z tym fakt równoczesnego pozwania (...) Spółki Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L. oraz (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie może mieć w tym przypadku żadnego wpływu na jurysdykcję krajową.

Nie można również zgodzić się ze skarżącym, iż wniesienie pozwu o roszczenia ze stosunku pracy przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z zarządem i radą nadzorczą w L. przed sądem polskim jest uzasadnione bowiem druga z pozwanych (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. jest z nią kapitałowo i osobowo powiązana w związku z tym nie jest odrębnym i samodzielnym podmiotem gospodarczym lecz de facto jej filią lub oddziałem.

Odnosząc się do powyższego wskazać należy, iż z odpisu z KRS nie wynika, aby druga z pozwanych spółek (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością była filią czy oddziałem pozwanego podmiotu francuskiego. (...) jest odrębnym od (...) Spółki Akcyjnej podmiotem gospodarczym i ma swoją siedzibę w Polsce. Okoliczność, iż (...) Spółka Akcyjna w L. P. – B. Francja jest jedynym współnikiem (...) tej okoliczności w żaden sposób nie zmienia. Istnienie powiązań kapitałowych czy osobowych pomiędzy kilkoma spółkami jednej grupy nie oznacza bowiem, iż są one oddziałami czy filiami spółki matki. Sam fakt zależności czy powiązań finansowo – kapitałowych wobec zachowania odrębności prawnej nie może zaś mieć wpływu na jurysdykcję sądu polskiego. W sprawie nie wykazano powiązania organizacyjnego - faktu bycia przez (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ł. oddziałem lub filią (...) Spółki Akcyjnej tj. okoliczności prawnie doniosłej dla stwierdzenia jurysdykcji krajowej. Wobec tego w sprawie brak podstaw do zastosowania art. 5 pkt 5 rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/01.

Mając na uwadze twierdzenia zażalenia, iż Sąd Rejonowy oceniając kwestie jurysdykcji krajowej pominął istotne w sprawie przepisy wspomnianego rozporządzenia, nie sposób jednak nie zauważyć, iż w istocie przedmiotem analizy w sprawie nie był art. 24 Sekcji 7 rozporządzenia, który w ocenie Sądu Okręgowego dla rozstrzygnięcia kwestii spornej ma zasadnicze znaczenie.

W myśl powołanego przepisu jeżeli Sąd Państwa Członkowskiego nie ma jurysdykcji na podstawie innych przepisów niniejszego rozporządzenia, uzyskuje on jurysdykcję, jeżeli pozwany przed sądem tym wda się w spór. Zasada ta nie ma zastosowania, jeżeli pozwany wdaje się w spór w tym celu, aby podnieść zarzut braku jurysdykcji lub jeżeli inny sąd ma na podstawie art. 22 jurysdykcję wyłączną.

Tym samym wobec stwierdzenia przez Sąd Rejonowy braku jurysdykcji krajowej na podstawie przepisów szczególnych, sekcji 5 art. 18-21 rozporządzenia, koniecznym stała się analiza rozpatrywanego przypadku pod kątem dyrektyw zawartych we wskazanym przepisie. Sąd Rejonowy analizy tej w sposób nieuprawniony nie dokonał, jednak powyższe nie ma ostatecznie wpływu na wynik rozstrzygnięcia.

Zauważyć należy, iż wykładni art. 24 rozporządzenia nr 44/2001 należy dokonywać w ten sposób, że Sąd do którego wniesiono skargę niezgodnie z przepisami dotyczącymi zasad jurysdykcji szczególnej w sprawach z zakresu indywidualnych umów o pracę, musi stwierdzić swoją właściwość, w przypadku gdy pozwany wda się w spór i nie podniesie zarzutu braku jurysdykcji, ponieważ takie wdanie się w spór stanowi milczące zawarcie umowy dotyczącej jurysdykcji. (por. odpowiednio Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 20 maja 2010 r. C- 11/09 (...) /I- (...) -4560 www.eur-lex.europa.eu). Na stanowisku analogicznym stanął Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 19 lutego 2014 r. w sprawie II PK 131/13 LEX nr 1444455 podnosząc, iż pracodawca może wytoczyć powództwo tylko przed sądami Państwa Członkowskiego, na terytorium którego pracownik ma miejsce zamieszkania. Powyższe nie wyklucza jednak, aby Sąd Państwa Członkowskiego, który nie ma jurysdykcji krajowej na podstawie przepisów sekcji 5 rozporządzenia nr 44/2001 w sprawie jurysdykcji i uznawania orzeczeń sądowych oraz ich wykonywania w sprawach cywilnych i handlowych, uzyskał ją na podstawie art. 24 rozporządzenia w razie wdania się w spór przez pracownika. W konsekwencji także wytoczenie sprawy przez pracownika przed sądem, który nie ma jurysdykcji krajowej na podstawie sekcji 5 rozporządzenia może okazać się skuteczne, jeśli wobec wdania się przez pracodawcę w spór Sąd uzyska ją na mocy art. 24 rozporządzenia.

W myśl sekcji 8 art. 26 ust.1 jeżeli pozwany, który ma miejsce zamieszkania w jednym Państwie Członkowskim, jest pozwany przed sądem innego Państwa Członkowskiego i nie wdaje się w spór, sąd z urzędu stwierdza brak swej jurysdykcji, jeżeli jego jurysdykcja nie wynika z przepisów niniejszego rozporządzenia.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy pozwany (...) Spółka Akcyjna nie wdał się spór. Pozwany miał wiedzę w przedmiocie toczącego się postępowania na skutek doręczenia mu zaskarżonego postanowienia, a mimo to nie zajął żadnego merytorycznego stanowiska w sprawie. Tym samym w niniejszym postępowaniu Sąd nie ma jurysdykcji krajowej ani na podstawie art. 24 ani sekcji 5 rozporządzenia. Pozew w sprawie zgodnie z treścią art. 26 rozporządzenia Rady (WE) Nr 44/01 należało zatem odrzucić.

W ocenie Sądu II instancji zaskarżone orzeczenie, wbrew twierdzeniom skarżącego ostatecznie zatem odpowiada prawu.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc. w zw. z art. 397 § 2 kpc. orzekł jak w sentencji.

Przewodnicząca: Sędziowie: